

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2020/21

Destinace (země, město): Polsko, Krakov

Jméno, příjmení: Jitka Lukášová

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Jagellonská univerzita v Krakově, Filologická fakulta, Ústav slovanské filologie

Ústav slovanské filologie v akademickém roce 2020/21

Ústav slovanské filologie (Instytut Filologii Słowiańskiej, dále jen IFS) Jagellonské univerzity (dále UJ) si zatím zachovává filologický profil studia, i když lze předpokládat, že se to v nejbližší době zřejmě změní. Bohemistika je na UJ vyučována jako vysokoškolský studijní obor a jazyková cvičení, nazývaná zde „lektorát“, jsou v rámci tohoto studia povinným předmětem. Aktuálně zde studuje třicet bohemistů, protože jsme bohužel poměrně výrazně pocítili odliv studentů, kteří udávali jako důvod svého odchodu nemožnost scházet se osobně kvůli online výuce.

Zřejmě díky tradici a dobré pověsti místní bohemistiky a také díky tomu, že i dnes sto procent našich absolventů nachází uplatnění na pracovním trhu v oboru, nemáme zatím problém s otevřením bakalářského studijního programu. Zcela jistě k tomu přispělo i zesílené úsilí všech vyučujících IFS propagovat v dnešní situaci Ústav aktivně nejen na Facebooku, Instagramu a webových stránkách UJ, ale i v dalších médiích.

V bakalářském studijním programu byly otevřeny v 1. ročníku dvě skupiny bohemistů. Do 1. ročníku v září nastoupilo přes třicet studentů. V magisterském studijním programu je situace v posledních letech obtížnější, pohybujeme se na hranici minima uchazečů nutných k otevření tohoto typu studia.

V rámci „lektorátu“ jako předmětu byly v letošním roce značně modifikovány a aktualizovány testy a zkoušky a zpřesňovány náplně předmětů, vstupní požadavky a výstupní znalosti a dovednosti účastníků jednotlivých seminářů s ohledem na formu výuky, jež probíhala pouze online.

UJ má od letošního akademického roku nového rektora, IFS má nové vedení. Na posledních schůzích nám bylo sděleno, že je velký tlak na zeštíhlení, až uzavření slavistiky. Tuto situaci se vedení IFS nyní snaží řešit změnou profilu studia, návrhem slovansko-anglických studijních programů, kulturních studií Karpatského regionu, zřejmě i spojováním kateder (např. bohemistické a slovakistické) apod. Ve chvíli, kdy píšete tuto zprávu, situace pro IFS nevypadá nejlépe. Nezbývá než doufat, že vše pro třetí nejstarší evropskou slavistiku dopadne dobře.

Charakteristika vyučovaných ročníků

Lektor MŠMT momentálně vyučuje oborové bohemisty od 2. do 5. ročníku. Studenti přicházejí na univerzitu s nulovou znalostí jazyka, po 1. ročníku bakalářského studia musejí dosáhnout úrovně A2 a v recepci B1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (dále jen SERR), ve 2. ročníku musejí splňovat kritéria úrovně B1 a B2 podle SERR a ve 3. ročníku úroveň C1 podle SERR. Hodinová dotace je však nižší, než vyžaduje SERR.

V magisterském studijním programu jsou z ekonomických důvodů kromě „našich“ bakalářů přijímáni i studenti s nulovou znalostí českého jazyka. Práci v takovéto víceúrovňové skupině lze přirovnat k práci v malotřídní škole, studijní výsledky však musejí být co nejpodobnější výsledkům studentů, již studují obor celých pět let, protože všichni studenti skládají stejné závěrečné zkoušky. Tento druh výuky proto vyžaduje nejen zkušeného vyučujícího, který dobře ovládá oba jazyky a problematiku jejich interference a překladu, ale i cílevědomé studenty. Vyučovanou skupinu v 1. ročníku magisterského studia lze proto charakterizovat jako A1–C1 podle SERR.

V magisterském studiu si také mnoho studentů vybírá individuální studijní plán, protože obvykle už mají stálé zaměstnání. Pro lektora to znamená rozšíření pracovních povinností o zadávání individuálních domácích prací, jejich opravu, individuální konzultace a pravidelnou komunikaci s jednotlivými studenty (individuální konzultace po MS Teams, e-mail apod.). Toto vše lze ale zajistit díky nižšímu počtu studentů. V nové online vyučovací situaci jsem si všimla

posunu v chování studentů, kteří mají potřebu častěji být v kontaktu s vyučujícími a řeší s námi více i své osobní problémy a emoce.

Každoročně se také opakuje specifický stav – studenti IFS musejí na konci studia odevzdávat resumé svých bakalářských a magisterských prací v češtině (1–3 strany u bakalářské práce, kolem 8–10 stran u magisterské práce), s jejichž opravou a stylizací pomáhá lektor. A tak přestože na UJ není lektor akademickým pracovníkem a náplní jeho předmětů je praktické zlepšování jazykových znalostí i řečových dovedností, v daném kontextu je povinen vyučovat jak literárněvědnou, tak lingvistickou terminologii a věnovat pozornost výuce odborného stylu, čehož lze dosáhnout pouze navýšením počtu konzultačních hodin (od května do konce akademického roku v září).

Je rozhodně třeba zdůraznit, že studenti-bohemisté v Krakově jsou motivovaní, o výuku mají zájem, připravují se na ni a v seminářích i při individuálně zadávaných seminárních úkolech dobře pracují a dosahují dobrých výsledků, což jim pomáhá v nalezení práce.

K úspěchům studentů IFS bych ráda uvedla, že cenu Suzanny Roth za rok 2020 získala naše studentka, slečna Aleksandra Wójcik (po Agatě Wróbel a Anně Maślance je to už moje třetí studentka.) <https://www.czechlit.cz/cz/cena-susanny-roth/archiv/cena-susanny-roth-2020/>

Výukové materiály

Výukové materiály si musí lektor pro všechny ročníky vytvořit sám. Vzhledem k neexistenci vhodného studijního materiálu určeného polským rodilým mluvčím učícím se česky a vzhledem k omezenému výběru učebnic pro výuku češtiny jako cizího jazyka vhodných pro slovanské mluvčí a nemožnosti používat ve výuce učební materiály určené pro Neslovany je tato činnost odborně i časově poměrně náročná. Samozřejmě je třeba se orientovat v současných vycházejících učebnicích, v nichž lze nalézt mnoho inspirativních nápadů nebo didaktických postupů. Ale lektor učící polské rodilé mluvčí především musí – vzhledem k blízkosti vyučovaných jazyků – studovat odbornou polsko-českou literaturu, učit se polsky, hledat shody i odlišnosti mezi oběma jazyky a vycházet při výuce ze specifické typologie studentských chyb.

Dalším důvodem pro tvorbu vlastních výukových materiálů jsou zmíněné víceúrovňové skupiny polských mluvčích v magisterském studijním programu. Samozřejmostí ve všech

ročnících je používání multimediálních pomůcek pro češtinu (dnes práce s internetovými nástroji, sociálními sítěmi apod.), které zejména pro vysoké úrovně komunikačních kompetencí vyučovaných na IFS v češtině jako cizím jazyce neexistují a jež je třeba pro výuku on-line vytvářet.

Další aktivity lektorky mimo výuku

1. V rámci pravidelné mimovýukové činnosti bych zmínila konzultace věnované jazyku, ale častěji než dříve „péči o studenty“, které přesahovaly objem běžné práce vysokoškolského vyučujícího.

2. V současné výukové situaci online jsem se věnovala tvoření reklam, filmů, příspěvků pro sociální média IFS. Je důležité zmínit, že u mnoha těchto populárně-naučných nebo reklamních textů mi byl předem určen jazyk – polština, aby texty byly srozumitelné pro co nejširší okruh zájemců.

3. Je třeba zmínit i nemalé množství práce a času, které bylo třeba vložit do vytvoření nových výukových materiálů, závěrečných zkoušek a testů v MS Teams a MS Forms (k čemuž bylo třeba vždy absolvovat několik mnohahodinových školení).

4. Na Vánoce jsme všichni lektoři IFS pro studenty připravili recepty tradičního vánočního cukroví. Českou klasiku jsem na přání kolegů přeložila do polštiny a nafotila, aby bylo možné fotografie cukroví vložit na Facebook IFS.

5. Na Nový rok jsem nahrála krátký film s novoročním přáním v češtině na Facebook IFS, [více zde](#).

6. Na jaře 2021 byly zpřesňovány a přepracovávány sylaby většiny vyučovaných předmětů s ohledem na výuku online.

7. V březnu jsem připravila na Facebook IFS medailonek J. A. Komenského.

8. Ke Dni učitelů jsem se studenty připravila projekt *Dopisy Komenskému*, které jsme také zveřejnili na Facebooku IFS.

9. U příležitosti Roku Václava Havla jsem v dubnu kontaktovala Knihovnu Václava Havla, která laskavě zapůjčila fotografie Havlových knih pro Facebook IFS.

10. V dubnu jsem nafotila vlastní fotografie Havlových knih na Facebook a Instagram IFS.

- [Slawistyka UJ na Instagramu: „ROK VÁCLAVA HAVLA W IFS UJ cz Zastanawiacie się, czy w kwietniu też będziemy serwować ciekawe informacje o Havlu? Jasne! Zagłądajcie tu i na...”](#)
- [Slawistyka UJ na Instagramu: „ROK VÁCLAVA HAVLA W IFS UJ cz Czy w marcu będziemy jeszcze pisać o Havlu? Oczywiście! Zagłądajcie tu i na FB! Za kolejne kreatywne zdjęcie...”](#)
- [Slawistyka UJ na Instagramu: „ROK VÁCLAVA HAVLA W IFS UJ cz #havel #václavhavel #vaclavhavel #havel2021 #havelnafacebook #havelnainstagram #havelwsieci #rokváclavahavla...”](#)

11. V polovině dubna jsem zajistila pro studenty IFS online přednášku Barbory Grečnerové z Knihovny Václava Havla.

12. V dubnu jsem také na žádost ambasády České republiky ve Varšavě napsala a natočila se studenty 5. ročníku krátký reklamní film v polštině o krakovské bohemistice pro online turistický víkend ve Varšavě (ke stažení na www.uschovna.cz/zasilka/OCUELUMR7J5H8CPR-CZU).

13. V průběhu letního semestru jsem vedla celosemestrální projekt se studenty 2. ročníku, s nimiž jsme natočili tři kratší filmy (4–10 minut) o pohledu Poláků na osobnost Václava Havla. Rozhovory byly vedeny polsky, se studenty jsme k nim připravili titulky v českém jazyce. Naším záměrem je poslat filmy Knihovně Václava Havla.

- rozhovor se středoškolským profesorem ke stažení [zde](#)
- rozhovor se studentem herectví ke stažení [zde](#)

Krakov 30. července 2021

mgr et Mgr. Jitka Lukášová, Ph.D.